

Rachunkowość jednostek oświatowych 2022

**Praktyczne wskazówki, jak prowadzić
księgowość i zarządzać finansami w placówkach
oświatowych**

SerwisRB.pl
FINANSE SEKTORA PUBLICZNEGO

Barbara Jarosz
Izabela Świderek

Rachunkowość jednostek oświatowych 2022

Wydanie I

Copyright © by Wiedza i Praktyka sp. z o.o.
Warszawa 2022

Autorzy:

Barbara Jarosz
Izabela Świderek

Wydawca:

Norbert Pawlikowski

Redaktor:

Dorota Strusiewicz-Kotela

Koordynator produkcji:

Magdalena Huta

Korekta:

Zespół

Skład, łamanie:

Piotr Kotela

Druk:

KRM druk

ISBN 978-83-8276-237-2

Nr rejestrowy BDO: 000008579

Wiedza i Praktyka sp. z o.o.

03-918 Warszawa, ul. Łotewska 9a

Tel. 22 518 29 29, faks 22 617 60 10,

NIP: 526-19-92-256

Numer KRS: 0000098264 – Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, Sąd Gospodarczy

XIII Wydział Gospodarczy Rejestrowy. Wysokość kapitału zakładowego: 200.000 zł

Copyright by Wiedza i Praktyka sp. z o.o.

Warszawa 2022

Wydanie I

Publikacja „Rachunkowość jednostek oświatowych 2022” chroniona jest prawem autorskim. Przedruk materiałów opublikowanych w niniejszej publikacji – bez zgody wydawcy – jest zabroniony. Zakaz nie dotyczy cytowania publikacji z powołaniem się na źródło. Publikacja „Rachunkowość jednostek oświatowych 2022” została przygotowana z zachowaniem najwyższej staranności i wykorzystaniem wysokich kwalifikacji, wiedzy i doświadczenia autorów oraz konsultantów. Zaproponowane w publikacji porady i interpretacje nie mają charakteru porady prawnej. Ich zastosowanie w konkretnym przypadku może wymagać dodatkowych, pogłębionych konsultacji. Publikowane rozwiązania nie mogą być traktowane jako oficjalne stanowisko organów i urzędów państwowych. W związku z powyższym redakcja nie może ponosić odpowiedzialności prawnej za zastosowanie zawartych w publikacji wskazówek, przykładów, informacji itp. do konkretnych przykładów.

Spis treści

Spis treści

Wstęp	5
Rozdział I. Ogólne uwarunkowania rachunkowości jednostek oświatowych	7
1.1. Istota i funkcje rachunkowości jednostek oświatowych	8
1.2. Podstawy prawne rachunkowości jednostek oświatowych	9
1.3. Polityka rachunkowości jako wewnętrzne regulacje rachunkowości jednostki	22
1.4. Klasyfikacja budżetowa jako system grupowania wielkości ekonomicznych jednostki oświatowej	27
1.5. Inwentaryzacja jako element rachunkowości jednostki	34
Rozdział II. Majątek trwały jednostki oświatowej	79
2.1. Środki trwałe	79
2.2. Pozostałe składniki majątku jednostki oświatowej	100
2.3. Wartości niematerialne i prawne w ewidencji jednostki	114
2.4. Zasady dokonywania odpisów amortyzacyjnych (umorzeniowych) składników majątku jednostki	117
2.5. Inwestycje w ewidencji jednostki oświatowej	124
Rozdział III. Środki pieniężne jednostki oświatowej	135
3.1. Obrót gotówkowy w jednostce	135
3.2. Rachunek podstawowy jednostki	140
3.3. Rachunek wyodrębniony jednostki oświatowej	152
3.4. Pozostałe rachunki (ZFŚS, kaucje, wadia)	157
3.5. Środki pieniężne w drodze	158

Rozdział IV. Dochody budżetowe i przychody jednostki oświatowej	161
4.1. Ewidencja dochodów budżetowych jednostki oświatowej	161
4.2. Przychody jednostki oświatowej – rodzaje i sposób ewidencji	168
Rozdział V. Wydatki budżetowe oraz koszty jednostki oświatowej	183
5.1. Zasady wydatkowania środków jednostki budżetowej i sposób ewidencji	183
5.2. Definicja i rodzaje kosztów jednostki oświatowej	195
5.3. Zasady ewidencji kosztów jednostki oświatowej	197
Rozdział VI. Rozrachunki i rozliczenia	213
6.1. Pojęcie rozrachunków, rozliczeń i roszczeń oraz ich rodzaje	213
6.2. Ewidencja rozrachunków z odbiorcami i dostawcami	223
6.3. Należności z tytułu dochodów budżetowych	227
6.4. Rozrachunki publicznoprawne – rodzaje i zasady ewidencji	234
6.5. Rozrachunki z pracownikami	238
6.6. Pozostałe rozrachunki	249
6.7. Wycena rozrachunków oraz odpisy aktualizujące należności	252
Rozdział VII. Gospodarka materiałowa w jednostce oświatowej	255
7.1. Definicja materiałów	255
7.2. Zasady wyceny materiałów jednostki oświatowej	257
7.3. Ewidencja zmiany stanu materiałów w jednostce	259
Rozdział VIII. Fundusze i wynik finansowy jednostki oświatowej	265
8.1. Fundusz jednostki oświatowej – istota i zasady ewidencji	265
8.2. Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	268
8.3. Przychody przyszłych okresów	275
8.4. Wynik finansowy – ewidencja i zasady ustalania	276
Wykaz aktów prawnych	280
Wykaz tabel	282
Wykaz schematów i wzorów	284
Schematy	284
Wzory	286

Wstęp

Jednostki oświatowe należące do sektora finansów publicznych prowadzą rachunkowość na podstawie przepisów ustawy o rachunkowości. Jednakże z uwagi na specyfikę prowadzonej działalności oraz cechy charakterystyczne sektora finansów publicznych uwzględniać muszą szczególne zasady rachunkowości. Wynikają one głównie z ustawy o finansach publicznych oraz aktów wykonawczych do ustawy. Konsekwencją specyfiki jednostek oświatowych jest szczególna dbałość o opracowanie zasad rachunkowości przedstawiających jasno i rzetelnie sytuację majątkową, finansową oraz wynik finansowy jednostki.

Przedstawiona publikacja wychodzi naprzeciw zapotrzebowaniu na informacje o zasadach rachunkowości obowiązujących państwowe i samorządowe jednostki oświatowe.

Książka podzielona została na osiem rozdziałów. Pierwszy z nich prezentuje ogólne uwarunkowania prowadzenia rachunkowości w jednostkach oświatowych. Koncentruje się przy tym na wskazaniu roli właściwie zorganizowanej rachunkowości w prawidłowym funkcjonowaniu jednostki. Zaprezentowana w nim została również klasyfikacja budżetowa. Stanowiąca o specyfice rachunkowości budżetowej klasyfikacja budżetowa jest niezbędnym „elementem”, obecnym zarówno na etapie budowania planów finansowych, poprzez ich realizację, jak i na etapie sprawozdawania z osiągniętych w ciągu roku budżetowego rezultatów. W rozdziale pierwszym zaprezentowano jeden z elementów rachunkowości jednostki – inwentaryzację. Wskazując jej znaczenie dla rzetelności prowadzonych ksiąg rachunkowych, zaprezentowano jej metody, wskazano terminy oraz podstawowe zasady obowiązujące przy inwentaryzowaniu elementów aktywów i pasywów jednostki oświatowej.

Rozdział drugi dotyczy problematyki majątku trwałego posiadanego przez jednostkę. Wskazano w nim cechy charakterystyczne podstawowych środków trwałych. Jednocześnie zarysowano różnice pomiędzy poszczególnymi elementami majątku trwałego, w zależności od ich wartości początkowej. Zdefiniowano także wartości niematerialne i prawne. Omówiono również zasady dokonywania odpisów

umorzeniowych (amortyzacyjnych) od posiadanych przez jednostkę składników majątku trwałego. Z uwagi na możliwość realizowania inwestycji przez kierowników jednostki oświatowej również ta problematyka zawarta została w rozdziale drugim.

Istotną składową realizowanej przez jednostkę oświatową polityki finansowej są zasoby pieniężne. Zgromadzone na rachunku bankowym lub w kasie jednostki – wymagają przyjęcia określonych zasad, zgodnych ze szczególnymi zasadami sektora finansów publicznych. Problematyka związana ze środkami pieniężnymi zaprezentowana została w trzecim rozdziale książki.

Specyfika jednostek budżetowych, a więc tych form prawnych, w jakich działalność prowadzą jednostki oświatowe, powoduje konieczność szczególnej dbałości w odniesieniu do gromadzonych dochodów budżetowych. Ich pozyskiwanie związane jest zawsze z istnieniem podstawy prawnej ich poboru, jak również z ich odprowadzeniem, we właściwej wysokości i terminach, na rzecz budżetu jednostki macierzystej (jednostki samorządu terytorialnego lub budżetu państwa). Rozdział czwarty wskazuje właściwe dla jednostki oświatowej, adekwatne rozwiązania w zakresie dochodów budżetowych. Rozdział zamyka sposób ujęcia w księgach rachunkowych zdarzeń o charakterze nadzwyczajnym – zysków nadzwyczajnych.

Związane z wykonywaną działalnością wydatki – sposób ewidencji, zasady ich dokonywania – zaprezentowane zostały w rozdziale piątym. Wskazano w nim specyficzne rozwiązania w zakresie wydatków (m.in. ich limitowanie w czasie oraz do wysokości planu, zaangażowanie), determinujące rozwiązanie w zakresie ewidencji księgowej. Zaprezentowano także rozwiązania dotyczące kolejnych wielkości ekonomicznych – kosztów oraz strat nadzwyczajnych. Przedstawiono definicję kosztów oraz ich podział na podstawie różnych kryteriów. W zależności od przyjętych przez jednostkę oświatową rozwiązań będzie kształtowana organizacja zasad rachunkowości w jednostkę.

Z uwagi na charakter działań jednostek oświatowych oraz możliwość prowadzenia przez nie stołówek zaprezentowano zasady gospodarki materiałowej, ze szczególnym uwzględnieniem wyceny posiadanych przez jednostkę materiałów oraz zasad ewidencji zmiany stanu materiałów jednostki.

Ostatni z rozdziałów prezentuje fundusze jednostki. Oprócz podstawowego (czyli funduszu jednostki), omówiono pozostałe, którymi może dysponować jednostka oświatowa. Zaprezentowano również sposób ustalania rocznego wyniku finansowego jednostki oświatowej.

Omówione w opracowaniu zagadnienia zobrazowane zostały schematami ewidencji operacji gospodarczych na kontach księgowych oraz praktycznymi przykładami zastosowania wskazanych rozwiązań.